

Vår dato
26.11.2020

Vår referanse
20/00298-2

Saksbehandler
Vidar.L.Haanes@mf.no

Deres referanse
20/03889-1

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

Høringsvar - Kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke

MF vitenskapelig høyskole takker for invitasjonen til å delta i høringen om forslag til endringer i kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke.

MF er positive til at kvalifikasjonskravene til vigslede stillinger nå gjennomgås. Utviklingen både innenfor kirken og universitets- og høyskolesektoren gjør en revisjon av kvalifikasjonskravene nødvendig. Ikke minst er det viktig å ta høyde for endringer i rekrutteringssituasjonen. På bakgrunn av dette er det ønskelig at regelverket utformes så enkelt og entydig som mulig, samtidig som at kvalitet og fleksibilitet vektlegges. I all hovedsak mener vi forslagene til endringer i kvalifikasjonskravene ivaretar disse hensynene. Vi mener samtidig at det på enkelte punkter er nødvendig med noen presiseringer, klargjøringer og mindre justeringer. Et sentralt anliggende for oss er å understreke gevinsten ved, og derfor nødvendigheten av, kunnskap og kompetanse gjennom høyere utdanning for alle i vigslede stillinger i Den norske kirke.

Nedenfor følger våre kommentarer til endringsforslagene, strukturert etter høringsspørsmålene.

Spørsmål 1

Gir høringsinstansen tilslutning til at ordningen med en kirkelig evalueringsnemnd for prester med alternativ kompetanse opphører?

MF svarer:

Ja, MF vitenskapelig høyskole gir sin til slutning til at ordningen med kirkelig evalueringsnemnd for prester opphører.

Det har, som utredningen slår fast, vært betydelige praktiske og prinsipielle utfordringer knyttet til ordningen med evalueringsnemnd. På den ene siden har det vist seg å være vanskelig å oppnå en forsvarlig forvaltningsmessig praksis som sikrer likebehandling og gjennomsiktighet. På den andre siden har ordningen tydeliggjort det prinsipielt problematiske ved at arbeidsgiver gjennom vedtak i en nemnd kan velge å se bort fra de kravene til utdanningsnivå som ellers gjelder for prester. Kirken er tjent med utdannede prester, og potensielle studenter er tjent med bedre forutsigbarhet enn tilfellet er i dag. MF støtter derfor at ordningen avvikles.

Avviklingen av evalueringsnemnda er også viktig for at utdanningsinstitusjonene skal kunne opprettholde og videreutvikle gode utdanningstilbud for andrekarriere-prester. MF og andre utdanningsinstitusjoner kan delta mer aktivt i rekruttering og utrustning til prestatjeneste for kandidater over 35 år, når kvalifikasjonskravene er tydeliggjort, og kandidater ikke må framstille seg for en nemnd som skal vurdere deler av utdanningen.

Spørsmål 2

Er høringsinstansen enig i utredningens forslag til kompetansekrav for prest for personer med alternativ utdanning?

MF svarer:

Ja, MF vitenskapelig høyskole finner de nye kompetansekravene for prest rimelige.

Forslaget vil gjøre det enklere for personer som har fylt 35 år å kvalifisere seg til prestatjeneste, samtidig som nødvendige krav til teologisk kompetanse blir tilfredsstillende ivaretatt. Vi mener kandidater som kommer ut med de foreslåtte kvalifikasjonene vil ha nødvendige forutsetninger for å utøve god prestatjeneste. Etter vår mening vil disse kompetansekravene gjøre dagens ordning med evalueringsnemnd overflødig.

Vi stiller oss også positive til at den praktisk-teologiske skoleringen ses som en integrert del av utdanningen, og ikke – som i dag – som noe som tas etter øvrig godkjent kompetanse. Dette svarer til den forståelsen av praktisk teologi som preger alle de kirkelige utdanningsløpene ved MF.

Når det her og ellers gjelder bruken av begrepene «praktisk-teologisk utdanning», «praktisk teologi» og «praktisk-teologisk utdanning relevant for tjenesten som diakon / kateket», mener vi det er behov for en viss opprydning. Om det i kvalifikasjonskravene til diakon og kateket stilles krav om «praktisk-teologiske utdanning relevant for tjenesten som diakon / kateket», bør kravet om praktisk-teologisk utdanning i kvalifikasjonskravene til prest også være formulert som et krav om «praktisk-teologisk utdanning relevant for prestatjenesten». Videre er vi usikre på om benevnelsene «praktisk teologi» og «praktisk-teologisk utdanning» er så entydige som utredning synes å legge til grunn. Vi mener det er grunn til å vurdere om begreper som «praktisk-kirkelig» eventuelt «profesjonsrettet praktisk-kirkelig utdanning» vil være mer hensiktsmessige.

Spørsmål 3

Gir høringsinstansen tilslutning til at muligheten for å gi unntak fra kompetanse på grunnlag av særskilte kvalifikasjoner opphører?

MF svarer:

Ja, MF vitenskapelig høyskole gir sin tilslutning til at muligheten for å gi unntak fra kompetanse på grunnlag av særskilte kvalifikasjoner opphører.

Dagens ordning er problematisk av flere grunner. For det første vil den i praksis kunne åpne for at rekrutteringsutfordringer og ikke særlige kvalifikasjoner veier tungt i vurderingen av kandidatene. For det andre vil den kunne undergrave legitimiteten til de øvrige måtene å kvalifiseres på. MF og andre utdanningsinstitusjoner kan delta aktivt i rekruttering og utrustning til prestatjeneste for kandidater over 35

år, og det viktigste i så måte er at volumet på søkermassen er tilstrekkelig. Vi er bekymret for at studentkullene ikke vil bli store nok, dersom det fortsatt finnes en raskere vei enn de foreslåtte kravene til alternativ kompetanse (jf. forslag til revidert regelverk, 5.1.2).

For det tredje medfører ordningen med unntak fra kompetansekrav at kommende prester fortsatt vil ha behov for praktisk-kirkelig utdanning, til tross for at de ikke har gjennomført en utdanning som leder fram til dette. Denne delen av utdanningen ligger på masternivå, og flere av dem det gjelder, vil ikke være kvalifisert for opptak. Utdanningsstedene har så langt likevel tatt opp disse som studenter, men denne ordningen er i strid med gjeldende regelverk for høyere utdanning, og kan ikke opprettholdes. For å kunne tilby disse kommende prestene den utdanningen de trenger, vil utdanningsstedene måtte utvikle et studietilbud på bachelornivå. Dette vil være en kostbar del av utdanningen, som ikke vil kunne dekkes av utdanningsstedenes ordinære finansieringsordninger. Dersom dagens ordning opprettholdes, vil MF måtte sette en relativt høy studieavgift for denne utdanningen. Studietilbudet vil altså bli kostbart for den enkelte student, og studentene vil ikke kunne forventes å komme på samme faglige nivå som øvrige studenter som tar praktisk-kirkelig utdanning på masternivå.

På bakgrunn av disse momentene, støtter MF at muligheten for å gi fritak for kompetanse på grunnlag av særskilte kvalifikasjoner opphører.

Dersom en slik ordning likevel skulle bli vedtatt, vil det være nødvending med en godkjenningsordning som trolig innebærer at nemndordningen opprettholdes. Etter vår mening bør da likevel nemndordningen opphøre for kandidater over 35 år som oppfyller utdanningskravene, slik forslaget skisserer (i motsetning til dagens §5, som har nemndsordning).

Spørsmål 4

Er høringsinstansen enig i at utdanningsnivået for kateket, diakon og kantor skal videreføres på samme nivå som i dag?

MF svarer:

Ja, MF vitenskapelig høyskole er enig i at utdanningsnivået for kateket, diakon og kantor videreføres på samme nivå som i dag.

De oppgavene som er tillagt diakon- og katekettjenesten krever etter vår oppfatning utdanning på mastergradsnivå. Det er samtidig et poeng i seg selv at kompetansekravene til diakoner, kateketer og prester blir liggende på det samme nivået. Dette vil kunne styrke opplevelsen av likeverdighet og lette samhandlingen mellom de ulike profesjonene lokalt.

Kravet om masterutdanning er videre viktig for å opprettholde fagkompetanse og fagmiljø både innenfor diakoni og kirkelig undervisning. Mastergradskravet har blant annet gjort det mulig for personer med diakon- og kateketkompetanse å gå videre med forskning på høyere nivå. Dette har bidratt til viktig kunnskapsutvikling både på diakonifeltet og innenfor kirkelig undervisning.

Vi slutter oss også til utvalgets kommentar om behovet for å avklare forholdet mellom menighetspedagoger og kateketer.

Våre øvrige kommentarer til kvalifikasjonskravene til kateket og diakon har vi samlet under spørsmål 6.

Spørsmål 5

Slutter høringsinstansen seg til forslaget om at ordningen med at Kirkerådet kan godkjenne alternativ kompetanse opphører?

MF svarer:

Ja, MF vitenskapelig høyskole slutter seg til forslaget om at ordningen med godkjenning av alternativ kompetanse opphører.

Dersom ordningen med en kirkelig evalueringsnemnd for prester med alternativ kompetanse opphører, er det etter vårt syn også naturlig å avslutte ordningen med at Kirkerådet godkjenner alternativ kompetanse til diakon- og katekettjeneste. Dette forutsetter imidlertid at tilsettende myndighet bedre enn i dag er i stand til å vurdere om aktuelle søkere til diakon- og kateketstillinger oppfyller kvalifikasjonskravene. Dette er særlig aktuelt for søkere med mastergrad i diakoni. MF / VID tar i dag opp søkere til mastergradsstudiet i diakoni som ikke uten videre er kvalifisert for diakontjeneste i Den norske kirke. Etter gjeldende ordning kan studenter som er i tvil om hvorvidt deres samlede utdanning kvalifiserer for diakontjeneste, ta kontakt med Kirkerådet for å få dette avklart. Opphører muligheten for godkjenning av alternativ kompetanse, kan også denne muligheten bli borte. Dermed må tilsettingsmyndighet selv vurdere hvorvidt den enkelte søker er kvalifisert til diakonstilling, noe de erfaringsmessig har hatt problemer med å gjøre. *Om* en skulle velge å gå videre med en form for nemnd som kan avgjøre hvorvidt aktuelle kandidater er kvalifisert til prestedtjeneste, mener vi derfor at en lignende ordning også bør gjelde for kandidater til diakon- og katekettjeneste. MF vil imidlertid ikke anbefale en slik ordning for disse tjenestegruppene.

Spørsmål 6

Har høringsinstansen andre kommentarer til innholdet i utredningen?

MF svarer:

Utover det som er anført ovenfor, har vi følgende kommentarer:

Kvalifikasjonskrav kateket

Vi støtter de foreslåtte endringene i kvalifikasjonskravene for kateket. Gitt de relativt få kateketstillingene som finnes, er det viktig at det legges til rette for en dobbeltkvalifikasjon til undervisningsstillinger både innenfor og utenfor Den norske kirke. Samtidig bør utdanningen gi grunnlag for overgang til andre kirkelige stillinger. Vi mener imidlertid at kvalifikasjonskravene kunne vært presentert på en mer oversiktlig måte. Det bør gå tydeligere fram at punkt 1 c) representerer en valgfri fordypning innenfor henholdsvis pedagogikk, formidlingsfag eller praktisk-teologiske fag. Det er også behov for å klargjøre forholdet mellom «30 studiepoeng ... praktisk teologiske fag» (1 c), og «30 studiepoeng praktisk-teologisk utdanning relevant for tjenesten som kateket» (1 d).

Kvalifikasjonskrav diakon

Vi slutter oss til at bachelorgrader i praktisk teologi og samfunnsfag tas inn kvalifikasjonsgrunnlaget, og støtter også formuleringen om at kandidaten må ha være gjennom veiledet praksis «i eller utenfor graden».

Vi mener samtidig det bør tydeliggjøres at en slik praksis må være relevant for diakonitjenesten. Videre gir vi vår tilslutning til at manglende veiledet praksis i bachelorgraden kan kompenseres gjennom relevant arbeidserfaring.

Når det gjelder det foreslåtte punkt 2: *Har cand.theol-grad, inkludert praktisk-teologisk utdanning samt diakonifaglige emner 30 studiepoeng*, mener vi at denne formuleringen bør presiseres. Vi mener det er nødvendig at en prest som vil bli diakon gjennomgår en veiledet praksisperiode hvor ikke minst rolleforståelse og diakonal identitet står i fokus. Dette hensynet er bedre ivaretatt i det gjeldende regelverket.

Overganger mellom vigslede tjenester

Generelt synes vi utvalget kommer med gode avklaringer rundt overganger mellom kirkelig vigslede stillinger. Det ser ut til å bli enklere å gå fra én kirkelig profesjon til en annen. Selv om vi vil vektlegge den enkelte tjenestes distinkte egenart, deler vi utvalgets oppfatning av at dette er en positiv utvikling. Vi ser samtidig at det er behov for å ytterligere tydeliggjøre grunnlaget for overganger mellom de ulike tjenestene. Vi stiller oss i denne forbindelse spørrende til hvorfor det bare er overgangen fra prest til diakon som er nevnt eksplisitt i regelverket.

Samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og Den norske kirke

Utviklingen av gode utdanningstilbud for personer som ønsker å gå inn i vigslede stillinger forutsetter et godt samarbeid mellom kirken og utdanningsinstitusjonene. MF ønsker å bidra til dette. Etter vårt syn legger de foreslåtte endringene i kvalifikasjonskravene grunnlaget for et fortsatt godt samarbeid.

Med hilsen for
MF vitenskapelig høyskole

Vidar L. Haanes
Rektor

Brevet er elektronisk håndtert og derfor ikke signert.